

Musikerförbundets yttrande över ***Vissa statliga insatser på musikområdet (Ds 2020:11)***

[Sammanfattning av Musikerförbundets synpunkter](#)

Musikerförbundet är överlag positivt till att Musikplattformen vid Statens Musikverk avvecklas och att dess bidragsgivning samt främjande funktioner överförs till Statens kulturråd. Detta gäller dock med villkoret att det skapas ett enskilt uppdrag för denna funktion under Kulturrådets vingar så den inte drunknar i dess övriga stödformer och verksamhet. Musikerförbundet ser vissa fördelar med att inte alla bidrag ska skötas av samma instans.

Musikplattformen har tidigare nått ut på ett bra sätt till landets olika delar och startade även, till en början, en bra samordning mellan kulturorganisationer. Därför ser vi att det finns ett behov av något liknande men inte nödvändigtvis i dess nuvarande form.

Vidare anser Musikerförbundet att de 25 miljoner kronor som Musikplattformen fördelat sedan 2011 bör fördubblas för att bättre möta behoven. I synnerhet under återstarts-perioden efter coronapandemins förlamande inverkan på svenskt kulturliv.

Dessutom föreslår Musikerförbundet att ansökningsformerna till kulturbidrag utreds så eventuella språkbarriärer inte hindrar sökande från att förverkliga kreativa idéer som skulle berika samhället. En dialog bör även skapas mellan de sökande och bidragsgivarna.

Musikerförbundet erbjuder sig vidare att bidra med information och upplysningar om musikernas ekonomiska situation, vilket vi har stora kunskaper om. Detta för att säkerställa att musiker garanteras ekonomisk ersättning som motsvarar kollektivavtal på diverse områden.

Musikerförbundet vill också belysa vikten av att alla kulturstöd och stipendier ska betraktas som inkomst och t ex bli SGI-grundande för kulturarbetare, vilket i nuläget inte är fallet.

Ang. 4.1 En främjande funktion för musikområdet inrättas inom Statens kulturråd

Förslag: Musikplattformen avvecklas och en främjande funktion för musikområdet inrättas inom Statens kulturråd. Bedömning: Statens musikverks ansvar bör renodlas till att fokusera på teaterns, dansens och musikens kulturarv samt Elektronmusikstudion.

De senaste åren har Musikverkets bidragsavdelning inte haft en kunskaps- och nätverksbyggande roll, men i uppstarten uppfattade Musikerförbundet att det fanns en tydlig sådan funktion. I början togs också bra samlande initiativ som vi upplevde stärkte utövarledet och dess organisationer. Efter några år ändrades dock musikplattformens roll, då de blev mindre synliga och fick en viss konkurrerande roll till Kulturrådet. Den viktiga koordinerande rollen försvann i och med det.

Musikerförbundet bör bjudas in till samtal framöver inom den främjande funktionen för att bistå med att kartlägga problem och möjliga insatser.

Ang. 4.2 Musikplattformens bidragsgivning förs över till Statens kulturråd

Förslag: Uppgiften att fördela bidrag till musiklivet inordnas i Statens kulturråd. Bedömning: Bidrag bör kunna ges i form av projektbidrag till bland annat projekt av tillfällig och experimenterande art och som verksamhetsbidrag för att ge långsiktigt stöd till hela musiklivet.

a) Inrätta en fristående koordinerande funktion med ett eget uppdrag

Under vårt runda-bords-samtal med departementet påpekades vikten av att sprida ut de statliga besluten om kulturstöd. Att bidragsfördelningen nu ska inordnas i Statens kulturråd, som redan fördelar en betydande del av Sveriges kulturbidrag, skulle kunna innebära färre möjligheter för projektidéer att bli verklighet.

Musikerförbundet kan dock acceptera detta, om den nya främjande funktionen inom Kulturrådet får ett eget uppdrag och en egen tydlig profil. Denna funktion bör inte installeras som en av Kulturrådets alla stödformer. Det inarbetade varumärket Musikplattformen kan med fördel namnge även den nya funktionen.

Alla medel bör vara öppet sökbara fortsättningsvis för alla aktörer i alla delar av Sveriges fria musikliv. En särskild beslutandegrupp bör ta besluten. Vi ser gärna att den nya främjande funktionen får i uppdrag att utforska nya metoder och utveckla ansökningsformerna, med målet att nå bredare i musiklivet.

Att både kortare projektstöd och mer långsiktiga stöd ska kunna fördelas anser Musikerförbundet vara mycket positivt. På det sättet kan nya förbättrade metoder och strukturer etableras mer långsiktigt. Läs mer nedan.

Musikerförbundet tycker att de 25 miljoner kronor som Musikplattformen fördelat sedan 2011 bör höjas rejält - gärna dubblas. I synnerhet under återstartsperioden efter coronapandemins förlamande inverkan på svenskt musikliv.

b) Utveckla ansökningsförfarandet för ökad bredd

Musikerförbundet vill framhålla vikten av att utveckla ansökningsmetoderna. Detta för att säkerställa en större bredd bland de beviljade ansökningarna.

Om t ex de personer som är mer ovana att skriftligen beskriva sin idé utelämnas från möjligheter att söka kan det hindra kulturen från att nå ut till samhällets alla delar, enligt mål i svensk kulturpolitik. Det kan även innebära att samhällets klyftor ökar ytterligare. Klyftor som även finns i kulturen, vilket inte är förvånande men desto allvarigare eftersom just kulturen kan vara det som för grupper samman, inte isär.

I nuläget kan ansökningsformen hindra många att söka projektbidrag då det kan uppstå både språkliga och skriftliga bekymmer med krångliga ansökningsblanketter.

Dagens skriftliga ansökningar till Kulturrådet, etc, möts endast av *beviljas eller beviljas ej*, trots att de kan innehålla frön till något som skulle kunna bli värdefullt med rätt vägledning. Kanske skulle det gå att utveckla ansökningsformen mer med digitala hjälpmedel som finns att tillgå 2021? Presentera projektidéer med filmklipp, livesändningar? Det bör analyseras hur trösklarna kan sänkas utan att det tummas på säkerheten kring att jobba med offentliga medel.

c) Se över stödets ekonomiska nivåer med Musikerförbundets hjälp

Musikerförbundet har stor erfarenhet av, och klar inblick i hur musikers arbetsmarknad ser ut och vilka ersättningsnivåer som ska gälla utifrån kollektivavtal med ett flertal parter på kulturområdet. Vi är också mycket medvetna om den obalans i lönesättning som råder mellan kulturarbetarnas yrken och andra yrken, vilket t ex regeringen belyser på sidan 72 i sin skrivelse *Politik för konstnärers villkor (2020/21:109)*

"Konstnärernas inkomstutveckling under den undersökta tioårsperioden ligger långt under befolkningens inkomstutveckling och avståndet ökar. Många konstnärer har så låga inkomster att de inte kan antas kunna försörja sig på sitt konstnärskap. Samtidigt har en större andel av konstnärerna en högskoleutbildning än befolkningen i övrigt."

Det är av oerhörd vikt, anser Musikerförbundet, att all ekonomisk ersättning som betalas ut till musiker och andra kulturarbetare via kulturstöd och projektbidrag ligger i nivå med övriga samhällets. Det borde dessutom kontrolleras i efterhand att musiker som avlönats eller arvoderats av kulturprojekt pengar verkligen ersatts enligt rekommenderade nivåer. Vi bidrar därför mer än gärna med information om musikers gager.

Musikerförbundet vill även belysa ytterligare ett problem för kulturarbetares inkomstsituation som har blivit extra synligt under coronaperioden från mars 2020 till en ännu oklar slutpunkt. Detta har regeringen skrivit om på sidan 3 i sitt kommittédirektiv *Återstart för kulturen - återhämtning och utveckling efter coronapandemin* (Dir. 2020:143):

"Den fria kultursektorns, enskilda konstnärers och ideella krafterns inkomstmöjligheter har försämrats avsevärt eller upphört helt, samtidigt som det t.ex. blivit tydligt att många kulturaktörer har svårigheter att ta del av de offentliga trygghetssystemen."

Trygghetssystemen (som t.ex. a-kassa och SGI-reglerna) är inte anpassade efter frilansande musiker. Kulturarbetare har under coronapandemin haft svårt att ta del av a-kassa, sjukförsäkring, statliga krisstöd, m.m, då dessa bland annat beräknats på tidigare deklarerad månadsinkomst. En del av problematiken består i att kulturarbetares inkomster kommer in ojämnt fördelat över året och att vissa stipendier och kulturstöd är skattefria och därmed inte betraktas som inkomst och SGI-grundande. Den summa som utbetalas i kulturstöd i projekt- och verksamhetsstöd totalt sett motsvaras inte av höjd SGI för musikerna med samma summa eftersom kulturstöden vanligen underfinansierar verksamheterna som då måste prioritera fasta kostnader för den konstnärliga produktionen. Musikerns lön blir ofta den enda utgiften som går att spara in på vid underfinansiering.

Detta kan få som konsekvens att musiker och andra kulturarbetare får en ofördelaktigt låg SGI, och ibland ingen alls om stipendiet är skattefritt. Musikerförbundet vill uppmärksamma detta problem och återigen betona vikten av att kulturstödsgivande instanser vakar över att ersättningar som betalas ut inte går under en miniminivå. Detta borde sedan kontrolleras i efterhand så att även kulturarbetare kan få en SGI-nivå, etc, i linje med övriga samhällets.

Musikerförbundet erbjuder sig även här att finnas till hands med ytterligare information, så att vi i framtiden kan undvika att kulturarbetare ska hamna i samma ekonomiska nöd som under pandemiåren 2020-2021.

d) Inrätta ett specifikt stöd för svensk medverkan i EU-projekt

Musikerförbundet vill även stötta Musikcentrum Riks' förslag om ett särskilt riktat stöd för svensk medverkan i EU-projekt:

Idag finns inte en nationell fungerande metod för att söka statlig medfinansiering för EU-projekt på musikområdet. De fria musiklivets aktörer är i princip utestängda från att medverka i större EU-projekt. Musikplattformen har vid några tillfällen beviljat ansökningar som utgjort svensk finansiering i ett EU-projekt.

Ett renodlat EU-stöd för hela kulturområdet borde istället inrättas på Kulturrådet. Denna stödform skulle garantera stöd i händelse av beviljad ansökan från EU, men automatiskt avslå om projektet inte blir av. På detta sätt skulle innovativa, fritt verksamma aktörer våga och kunna söka stöd, vilket skulle generera en ökad europeisk kulturfinansiering, vilket i mycket hög grad skulle gynna svenskt kulturliv och skapa fler arbetstillfällen för svenska musiker.

Stockholm som ovan,

Jan Granvik

Förbundsordförande

Svenska Musikerförbundet